

Όνοματεπώνυμο:
Μάθημα:
Ύλη:
Επιμέλεια διαγωνίσματος:
Αξιολόγηση :

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΚΕΙΜΕΝΟ Ι

Η ανθρωπότητα ζει υπό δυσμένεια

«...Τον περασμένο αιώνα οι άνθρωποι μπορούσαν ακόμη να πιστεύουν πως ήταν σε κατάσταση να προβλέψουν το πεπρωμένο τους και τα ιστορικά συμβάντα. Από τότε έγινε συντρίμια ό,τι εκείνοι οι άνθρωποι είχαν οικοδομήσει. Επαναστάσεις που ξεκίνησαν στ' όνομα της ελευθερίας και της δικαιοσύνης κατέληξαν στην τυραννία και στην κόλαση. Από την άλλη πλευρά, αναμενόταν η ρύθμιση των οικονομικών προβλημάτων με τη βιομηχανική ανάπτυξη : αναμενόταν μια περίοδος ατομικής ευμάρειας.

Αλλά η Ιστορία που είναι κάτι λογικό, ματαίωσε τις ελπίδες μας και μας εξαπάτησε. Η βιομηχανία και τα προϊόντα της μας έφεραν στο χείλος της χρεοκοπίας, δηλαδή, στην καταστροφή της Γης και της ατμόσφαιράς της. Απειλούμαστε από μια κοσμική καταστροφή. Αλλά πριν να έρθει αυτή, είναι δυνατό το μίσος που φέρνει αντιμέτωπους τους λαούς και οι διαψευσμένες ελπίδες των εθνών και των κοινωνικών τάξεων να εξαφανίσει την ύπαρξη μας πια.

Ολόκληρη η ανθρωπότητα έχει συνειδητοποιήσει πως ζει υπό δυσμένεια, ή καλύτερα, πως πρέπει να ζήσει υπό την δυσμένεια των σημερινών περιστάσεων. Οι οπαδοί αντίθετων πολιτικών ρευμάτων θα αλληλοκατηγορηθούν και κείνου που αρνούνται την πολιτική, επιθυμούν το τέλος της ανθρωπότητας και την αυτοκτονία των ανθρώπων σ' ένα κόσμο σκληρότητας και βίας. Οι πάντες φοβούνται τους πάντες.

«Πρέπει να γκρεμίσουμε τον κόσμο – έλεγε ο Αντουέν Αρτώ – αφού είναι γεμάτος αθλιότητα, ασκήμια και θάνατο» Κι ο Στρίντμπεργκ, λιγότερο επιθετικός, έλεγε : «Εγώ δεν μισώ τους ανθρώπους τους φοβάμαι...».

Ειδικά, ανάμεσα στη νεότητα υπάρχουν ακόμη μερικά μυαλά καθαρά που δε θέλουν να παραιτηθούν ούτε ν' αναμείνουν την αναπότρεπτη καταστροφή. Κάνουν ακόμη εκκλήσεις στη συνείδηση του κόσμου για να συγκρατήσουν, ίσως να εμποδίσουν, τις προετοιμασίες για το γκρέμισμα του κόσμου. Αλλ' η συνείδηση του κόσμου δεν ξυπνά. Δεν υπάρχει κανένας δρόμος επιστροφής. Οι θεόρατες καταστροφικές μηχανές, τα εκατομμύρια προϊόντα που δηλητηριάζουν την ατμόσφαιρα , το νερό και τον αέρα, δεν μπορούν παρά να πολλαπλασιάζονται και να γκρεμίζουν τα πάντα.

Αυτό πρέπει αναγκαστικά να τ' αποδώσουμε στο καταστροφικό ένστικτο και στην εχθρότητα ανάμεσα στους ανθρώπους. Ζούμε σε μια εποχή οργής. Είναι η οργή που θα μας οδηγήσει αναπότρεπτα στην ερείμωση. Ο πολιτισμός μας αναζητούσε την ευτυχία και δε βρήκε παρά μονάχα την ήττα, τη δυσμένεια και το θάνατο. Εγώ δεν είμαι παρά ένας άνθρωπος ανάμεσα σε τρεις χιλιάδες εκατομμύρια ανθρώπους. Πώς είναι δυνατό ν' ακουστεί η φωνή μου: Κηρύττω σε μια έρημο με υπερπληθυσμό. Ούτε γώ, ούτε άλλοι μπορούμε να βρούμε μια έξοδο απ' αυτή την κατάσταση. Πιστεύω πως δεν υπάρχει καμιά διαφυγή...»

Eugene Ionesco (16, τ. 11, 488-491), απόσπασμα

ΚΕΙΜΕΝΟ II

Παραμερίστηκαν οι ηθικές αξίες

«...Η εποχή μας, εποχή της ευημερίας με όλα τα αρνητικά συνακόλουθά της, ασκεί δυσμενή επίδραση στη δημιουργία ανθρώπινων σχέσεων, δυσκολεύει πολύ την πορεία του εγώ προς το εσύ. Έχει παραμερίσει τον άνθρωπο αυτόν καθαυτόν, δηλαδή ό,τι καλούμε ανθρωπιά, και στη θέση του ανθρώπινου πυρήνα, που παραμερίστηκε, τοποθέτησε την υλική άνεσή του, την καλοπέρασή του. Στη θέση της ποιοτικής υφής του ανθρώπου και της ζωής του έθεσε την ποσοτική συσσώρευση της ύλης, του χρήματος και των μέσων παραγωγής. Παραμέρισε τις ηθικές αξίες σε τέτοιο σημείο, ώστε ο άνθρωπος των κοινωνιών της ευημερίας και της ευμάρειας να δικαιολογεί τη

στάση του, κάνοντας το παν, για να κερδίσει πολλά, κάνοντας το παν, για να «ανέβει», παραμερίζοντας κάθε «ιερό και όσιο» για την επιτυχία του. Κάτι που θανατώνει τις ηθικές αξίες, κάτι που δημιουργεί μια ατμόσφαιρα πρόσφορη για «εγκλήματα πολυτελείας». Κάτι που απεμπολεί κάθε ηθικό δισταγμό, προκειμένου για το κυνήγι του κέρδους. Μέσα σε μια κοινωνία, στην οποία βασιλεύει το κίνητρο του κέρδους, οι ηθικοί ενδοιασμοί δεν υπολογίζονται σε αντιπαράθεση με τα κέρδη από βιομηχανική κλοπή. Το εξαπλωμένο βιομηχανικό πνεύμα μέσα στις κοινωνίες της ευημερίας του σημερινού κόσμου ευνοεί την αργή, αλλά σταθερή θανατική καταδίκη των ηθικών αξιών. Τα μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται για να πετύχει ο σκοπός του κέρδους, πολύ συχνά, είπαν, εγγίζουν το φανταστικό. Η απάτη και η διαφθορά συνειδήσεων φαίνεται να μην είχε φτάσει σε τόσο υψηλό σημείο, όσο μέσα στην κοινωνία της αφθονίας και του κέρδους. Η βιομηχανική κατασκοπεία μέσα στις βιομηχανικές κοινωνίες έχει φτάσει σε απαράμιλλη ακμή τέτοια, που κανένα είδος πολεμικής κατασκοπείας δεν μπορεί να τη συναγωνιστεί...».

I. N. Ξηροτύρης (174, 162-163)

ΚΕΙΜΕΝΟ III

– Α, έλα δω... του κάνει ο δάσκαλος. Εσύ είσαι που λες τα παραμύθια;

-Δε φταίω γω... έκανε το παιδί.

-Και ποιος σου είπε ότι φταις; Καλά καμωμένα είν' αυτά πού κάνεις. Μα γιατί δεν έρχεσαι να σε γράψουμε να μάθεις και γράμματα του σκολειού; Έ; Δεν τ' αγαπάς;

Γράμματα του σκολειού! Αν τ' αγαπούσε! Μα υπήρχαν πιο γλυκά γράμματα! Πώς όμως να τα μάθει; Αυτός μάθαινε γράμματα του ποδαριού, γράμματα τής τρεχάλας, μιαν αράδα εδώ και μιαν εκεί. Μαζί με τα δαμάλια¹. Να βοσκάν εκείνα γρασίδι κι αυτός βιβλίο. Αν τ' αγαπούσε λέει! Τι λόγια είν' αυτά που λες, κυρ δάσκαλε! Μα πόσα κομμάτια θα γίνει ένα τόσο δα ανθρωπάκι; Βλέπεις, τα σκολειά σ' αυτόν τον κόσμο είναι όλα σκολειά της μέρας. Ανοίγουνε τις πόρτες τους μαζί με τα μαντριά. Πού να πάει; Εδώ ή εκεί;

Πάει λοιπόν με το κοπάδι. Και παίρνει λίγο χρήμα, που είναι πηχτός ιδρώς. Το μαζεύει λίγο λίγο, όπως το μερμηγκάκι το σπόρο. Έχει κάτι σχέδια... Σκοπεύει, σα θα μαζέψει κάμποσα, να πάει στο δάσκαλο και να του πει: «Να, πάρε, και δώσ' μου γράμματα, γράμματα καλά όμως, του σκολειού...». Έχει την ελπίδα ότι έτσι δε θα τον διώξουν. Έχει ακουστά για τους δασκάλους ότι είναι καταδεχτικοί άνθρωποι και δε θα τον αποπάρουνε.

Και, τώρα, να, ο δάσκαλος ήρθε μοναχός του. Η καλή του τύχη τον έφερε μπροστά του. Και τι... Δάσκαλος αληθινός, με γυαλιά! Και τον καλάει και στο σπίτι του. Ωρα ήταν λοιπόν. Πιάνει κι αυτός το σακάκι του και το κουνάει.
-Τ' είν' αυτό; Ρωτά ο δάσκαλος.

-Χρήματα.

-Πού τα 'βρες;

-Τα κέρδισα.

-Και γιατί τα κουνάς;

-Είναι για γράμματα. Μα δεν είναι πολλά. Άμα τα κάνω μπόλικά, θα τα φέρω εδώ να μου μάθεις. Μπορεί να γίνει αυτό, κυρ δάσκαλε;

-Αν μπορεί;...

Ο δάσκαλος έβαλε τη γροθιά του στο μάτι για να διώξει ένα σκουπίδι. Ύστερα κοίταξε το παιδί βαθιά στα μάτια.

-Λοιπόν... πήγε να του πει.

Η φωνή του ήταν κάπως αλλιώςτικη, έτσι λιγάκι σα βραχνή.

-Άσ' τα... Άσ' τα εκεί, είπε, και πήγαινε... Αύριο, που θα παχνίσεις τα δαμάλια σου, έλα... του λέει.

-Να πάρω πλακοκόντυλο, δάσκαλε; Να πάρω χαρτιά, μολύβια;

-Όχι, όχι, καλό μου παιδί... πώς είναι τ' όνομά σου;

-Μέλιος.

-Όχι, Μέλιο.

Και πάλι ήταν αλλαγμένη ή φωνή του, πιο πολύ αλλαγμένη και πιο βραχνή. Το παιδί στάθηκε λίγο. Ύστερα άδειασε την τσέπη του στο τραπέζι κι έφυγε. Ο δάσκαλος ούτε γύρισε να το δει. Αφανίστηκε να κοιτά έξω απ' το παράθυρο, σα να ξεφύτρωσε ξαφνικά εκεί έξω κάνας καινούριος κόσμος και πάσκιζε να τον μάθει.

Απ' τ' άλλο βράδυ άρχισε να πηγαίνει. Σα συγύριζε τα βόδια και τα πότιζε και τα πάχνιζε, έχυνε στο κεφάλι του ένα μαστραπά νερό, σφουγγιζότανε, έχωνε στον κόρφο του τα χαρτιά του, και κλεφτά κλεφτά τρύπωνε στο σπίτι του δάσκαλου. Τα 'χανε συμφωνήσει οι δυο τους, να μη μαθευτεί το μυστικό τους πουθενά.

«Ένα παιδί μετράει τ' άστρα», Μενέλαος Λουντέμης, (απόσπασμα)

¹ μικρά μοσχάρια

ΘΕΜΑ Α

A1. Να αποδώσετε συνοπτικά τους λόγους για τους οποίους ο Eugene Ionesco πιστεύει ότι η ανθρωπότητα «ζει υπό δυσμένεια», σύμφωνα με το Κείμενο Ι (60-70 λέξεις).

20 Μονάδες

ΘΕΜΑ Β

B1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις **Σωστές ή Λανθασμένες** σύμφωνα με τα Κείμενα Ι και ΙΙ. Να τεκμηριώσετε τις απαντήσεις με αναφορές στα κείμενα.

α. Οι άνθρωποι στη σύγχρονη εποχή μπορούν να προβλέψουν το μέλλον τους, σύμφωνα με το Κείμενο Ι.

β. Ο συγγραφέας του Κειμένου Ι υποστηρίζει ότι ανάμεσα στους ανθρώπους κυριαρχεί το αίσθημα αλληλεγγύης.

γ. Στο Κείμενο Ι υποστηρίζεται ότι υπάρχει ανοχή στη διαφορετική πολιτική άποψη.

δ. Στο Κείμενο ΙΙ αναφέρεται ότι ο υλικός ευδαιμονισμός υπερτερεί της ανθρωπιάς στη σύγχρονη εποχή.

ε. Οι ηθικές αξίες, σύμφωνα με το Κείμενο ΙΙ, υπονομεύονται στη σύγχρονη εποχή.

10 Μονάδες

B2. α) Ο συγγραφέας του Κειμένου Ι κάνει χρήση α' ενικού προσώπου. Να εντοπίσετε τα συγκεκριμένα σημεία του κειμένου και να αιτιολογήσετε την επιλογή του. (Μονάδες 7)

β) Ο συγγραφέας του Κειμένου Ι κάνει χρήση της επίκλησης στην αυθεντία. Να την εντοπίσετε στα σημεία που υπάρχει και να αιτιολογήσετε το ρόλο της σε κάθε περίπτωση. (Μονάδες 8)

15 Μονάδες

B3. Λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο του Κειμένου ΙΙ, να εξηγήσετε για ποιους λόγους ο άνθρωπος, στη σύγχρονη εποχή, έχει παραμερίσει τις ηθικές αξίες. (60-70 λέξεις)

10 Μονάδες

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Στο Κείμενο ΙΙΙ αναδεικνύονται τα θέματα της παιδικής εργασίας και της αδυναμίας ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση. Αποδώστε τα αξιοποιώντας τρεις κειμενικούς δείκτες. Ποια είναι η προσωπική σας σχέση με τη μάθηση και τι θεωρείτε ότι αυτή σας προσφέρει (150-200 λέξεις);

15 Μονάδες

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Στη σύγχρονη εποχή, παρά την τεχνολογική και επιστημονική εξέλιξη, παρατηρείται έντονο ανθρωπιστικό έλλειμμα με θύματα συχνά τα παιδιά. Σε ένα άρθρο σας που θα δημοσιευτεί σε εφημερίδα ευρείας κυκλοφορίας, να αναφερθείτε στα αίτια φαινομένων παιδικής εκμετάλλευσης καθώς και σε τρόπους με τους οποίους το σχολείο μπορεί να προετοιμάσει κατάλληλα τους νέους, ώστε να είναι σε θέση να διεκδικούν και να προασπίζονται τα δικαιώματά τους. (350-400 λέξεις).

30 Μονάδες